

Brussel, 26 november 2018
(OR. en)

14551/18

DEVGEN 219
GENDER 44
SUSTDEV 15
SOC 725
ONU 100
ACP 120
RELEX 990
COHAFA 104
COHOM 150

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad

d.d.: 26 november 2018

aan: de delegaties

nr. vorig doc.: 14027/18

Betreft: Uitvoering van het EU-genderactieplan II in 2017: het versterken van
gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in het externe optreden
van de EU

- Conclusies van de Raad (26 november 2018)

Voor de delegaties gaan in de bijlage de conclusies van de Raad over de uitvoering van het EU-genderactieplan II in 2017: het versterken van gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in het externe optreden van de EU, zoals die door de Raad tijdens zijn 3654e zitting op 26 november 2018 zijn aangenomen.

**Conclusies van de Raad over de uitvoering van het EU-genderactieplan II in 2017:
het versterken van gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in het externe optreden
van de EU**

1. Er is wereldwijd aanzienlijke vooruitgang geboekt op de weg naar gendergelijkheid, het integrale genot van alle mensenrechten door vrouwen en meisjes, en hun empowerment. Niettemin is er tussen de regio's en binnen de landen nog steeds sprake van ongelijke resultaten. In veel delen van de wereld worden meisjes en vrouwen nog steeds systematisch achtergesteld en gediscrimineerd. In veel landen blijft het niveau van politieke participatie van vrouwen laag. Aanhoudende en in sommige gevallen ongekende schendingen van de mensenrechten van vrouwen en meisjes vinden dagelijks plaats.
2. In bijna alle landen staan vrouwen nog steeds niet op gelijke voet met mannen wat betreft inkomen, kwaliteitsvol onderwijs, beroepsopleiding en toegang tot gezondheidszorg of technologie. Vrouwen hebben vaak niet dezelfde toegang tot of controle over productiemiddelen zoals grond. Vrouwen en meisjes blijven op disproportionele wijze de lasten van onbetaalde zorgverlening dragen. Gebrek aan water, sanitaire voorzieningen en hygiëne maakt het voor vrouwen en meisjes veel moeilijker om een veilig, productief en gezond leven te leiden. Door gendergerelateerde ongelijkheden worden vrouwen en meisjes onevenredig door armoede getroffen, wordt hun integrale genot van alle mensenrechten belemmerd en worden hun kansen op welzijn ontnomen.
3. Conflicten, de gevolgen van klimaatverandering, natuurrampen en gedwongen verplaatsing verslechteren de situatie. Seksueel en gendergerelateerd geweld wordt voor politieke, economische en militaire doeleinden gebruikt. In dit verband is de Raad zeer ingenomen met de Nobelprijs voor de vrede 2018, die is toegekend aan mensen die zich inzetten om een einde te maken aan het gebruik van seksueel geweld als oorlogswapen en bij gewapende conflicten. Vrouwen en meisjes zijn het slachtoffer van mensenhandel, worden tot slaaf gemaakt en zelfs als handelswaar verkocht. Schadelijke praktijken zoals vrouwelijke genitale verminking (VGV), en kinder-, vroege en gedwongen huwelijken bestaan nog steeds en vormen ernstige schendingen van de mensenrechten.

4. In dit kader en in overeenstemming met het EU-acquis, herhaalt de Raad dat de EU en haar lidstaten zich ertoe hebben verbonden het integrale genot van alle mensenrechten door vrouwen en meisjes, gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen en meisjes als prioriteit te integreren in alle onderdelen van hun optreden. De bevordering, bescherming en verwezenlijking van de mensenrechten van vrouwen en meisjes, gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen en meisjes zijn overkoepelende prioriteiten en doelstellingen van de EU. Het genderactieplan is een belangrijk instrument om bij te dragen tot de verwezenlijking van die doelstellingen. Een aantal hindernissen moet nog worden weggenomen. Niet alleen moet de vooruitgang worden versneld, maar de verwezenlijkingen tot dusver moeten ook in stand worden gehouden en tegen verslechtering of negatieve reacties worden beschermd.
5. De Raad herinnert aan het voornemen van de EU en haar lidstaten om de 17 SDG's uiterlijk eind 2030 te verwezenlijken en bevestigt nogmaals dat gendergelijkheid en het integrale genot van alle mensenrechten voor vrouwen en meisjes en hun empowerment de kern van de Agenda 2030 vormen, als een op zichzelf staand doel en als een horizontale prioriteit in overeenstemming met het beginsel dat niemand aan zijn lot wordt overgelaten. In deze context is de Raad ingenomen met de vooruitgang die in 2017 is geboekt, in het bijzonder wat betreft SDG 5 inzake gendergelijkheid en de empowerment van alle vrouwen en meisjes, SDG 1 inzake de uitbanning van de armoede, SDG 8 inzake fatsoenlijk werk en economische groei, en SDG 16 inzake vrede, rechtvaardigheid en sterke instellingen. Het EU-genderactieplan draagt bij tot de uitvoering van de Europese consensus inzake ontwikkeling als onderdeel van de algemene respons van de EU op de Agenda 2030 op alle gebieden van het externe optreden.
6. De Raad herinnert aan zijn conclusies van 26 mei 2015 over gender en ontwikkeling, van 26 oktober 2015 over het genderactieplan 2016-2020¹ (GAP II) en van 11 december 2017 over het jaarlijkse uitvoeringsverslag 2016 van het EU-genderactieplan II, en wijst er nogmaals op dat moet worden toegezien op een strategische en doeltreffende uitvoering, monitoring, evaluatie, verslaglegging en follow-up ervan in alle externe betrekkingen van de EU.

¹ Doc. 13201/15.

7. De Raad is ingenomen met de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van GAP II zoals weergegeven in het tweede jaarlijkse uitvoeringsverslag² en neemt nota van de vorderingen die zijn gemaakt met de doelstellingen inzake institutionele cultuuromslag, zoals meer gericht leiderschap op politiek en managementniveau, versterkt gebruik van interne en externe genderexpertise en van genderanalyses, versterkte gendermainstreaming, vooral met betrekking tot begrotingsprocessen, bij zowel bestaande als nieuwe initiatieven en de verhoging van specifieke fondsen. De vorderingen die zijn gemaakt met de doelstellingen inzake cultuuromslag moeten voortdurend worden versterkt en gerapporteerd.
8. De Raad is verheugd over de regionale dimensie van de rapportering die de beoordeling van de regionale vooruitgang bij de uitvoering, de vaststelling van goede praktijken en de behoeften aan verbetering zal vergemakkelijken. Hij is ook heel ingenomen met de grotere reikwijdte van het verslag dat voor het eerst informatie over gebieden als onderzoek en innovatie, handel en internationale mobiliteit omvat, en moedigt de Commissie aan deze inspanningen voort te zetten. Voorts is de Raad ingenomen met de grotere aandacht voor specifieke thema's in het verslag, zoals de bestrijding van mensenhandel, politieke participatie van vrouwen, hun toegang tot financiële diensten, en de economische empowerment van vrouwen en meisjes.
9. De Raad erkent de positieve trend, maar herhaalt dat de Commissie, de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten hun inspanningen aanzienlijk moeten opvoeren om de vijf minimumprestatienormen³ te bereiken die door het GAP II zijn aangegeven als uitgangspunt voor een gendergevoelige en transformatieve aanpak in het gehele externe optreden van de EU en bij internationale samenwerking. Het voldoen aan deze vijf normen is een essentiële voorwaarde voor het bereiken van de door het GAP II bepaalde doelstelling van 85%⁴, ook voor de lidstaten.

² 13188/18 + ADD1+2 - SWD(2018) 451 final

³ De minimumprestatienormen zijn: (1) gendermarker 0 van de OESO/DAC (marker die een score toekent aan projecten op basis van de significantie van de genderdimensie ervan) wordt altijd gemotiveerd; (2) er wordt voor alle prioritaire sectoren een genderanalyse gemaakt; (3) naar geslacht uitgesplitste gegevens worden gebruikt gedurende de project- en programmacyclus en de programmering; (4) genderexpertise is tijdig beschikbaar en wordt tijdig gebruikt in de programmacyclus en in de programmering; (5) over geselecteerde doelstellingen van het GAP II wordt verslag uitgebracht.

⁴ Gendermainstreaming uiterlijk in 2020 opnemen in 85% van alle nieuwe EU-initiatieven.

10. De EU blijft zich inspannen voor het uitdragen, beschermen en uitoefenen van alle mensenrechten en voor de volledige en doeltreffende naleving van het actieprogramma van Peking en het actieprogramma van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling en van de resultaten van de toetsingsconferenties ervan, en zet zich in voor de bescherming van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in dit verband. Derhalve bevestigt de EU haar toewijding aan het bevorderen, het beschermen en het garanderen van de uitoefening van het recht van elk individu om volledige zeggenschap te hebben, en in vrijheid en verantwoordelijkheid te beslissen over zaken die zijn seksualiteit en seksuele en reproductieve gezondheid aangaan, zonder discriminatie, dwang of geweld. De EU benadrukt tevens de noodzaak van universele toegang tot hoogwaardige, betaalbare en volledige informatie over seksuele en reproductieve gezondheid, educatie – met inbegrip van uitgebreide seksuele voorlichting – en gezondheidszorg. De Raad is ingenomen met de gedetailleerde verslaglegging over EU-activiteiten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, zoals weergegeven in de nieuwe Europese consensus inzake ontwikkeling, en beklemtoont dat de algemene verslagleggingsmethode moet worden verbeterd. Voorts benadrukt de Raad het belang van het verder vrijmaken van extra middelen en het steunen van de belanghebbenden op dit gebied.
11. Bovendien roept de Raad alle EU-actoren, waaronder de lidstaten, op zich te blijven inzetten voor preventie, bestrijding en vervolging van alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld, met inbegrip van huiselijk geweld, schadelijke praktijken zoals vrouwelijke genitale verminking en kindhuwelijken, huwelijken op jonge leeftijd en gedwongen huwelijken, en conflictgerelateerd seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele intimidatie en seksueel misbruik, geweld en pesten online. In dit verband benadrukt de Raad de behoefte aan slachtofferhulp en herinnert hij aan het voornemen van de EU om alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld, ook tegen mannen en jongens, zonder discriminatie op grond van de seksuele gerichtheid en genderidentiteit van het slachtoffer, te voorkomen, te bestrijden en te vervolgen. Seksueel en gendergerelateerd geweld zijn zowel oorzaak als gevolg van sekseongelijkheid. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan vrouwen en meisjes die geconfronteerd worden met meervoudige en overlappende vormen van discriminatie, zoals migranten, vluchtelingen en vrouwen en meisjes met een handicap.

12. De Raad is ingenomen met de nieuwe kans die de uitvoering van het GAP II biedt voor nauwere samenwerking tussen de diensten van de Commissie, de EDEO en de lidstaten, die vooruitgang aantoont op weg naar een betere samenhang en strategische coördinatie tussen EU-actoren in partnerlanden, onder meer door een versterkte dialoog inzake politiek en mensenrechten. Het is van cruciaal belang dat een dergelijke samenhang en coördinatie in internationale debatten en fora wordt gehandhaafd, met name in de VN-Mensenrechtenraad, de Derde Commissie van de Algemene Vergadering en de VN-Commissie voor de Status van de Vrouw, het open debat in de Veiligheidsraad over Vrouwen, vrede en veiligheid, evenals in het kader van politieke dialogen en mensenrechtendialogen met partnerlanden.

13. De Raad bevestigt dat de EU zich krachtig inzet en ondersteuning biedt voor een doeltreffend multilateralisme en een op regels gebaseerde wereldorde, zoals bijvoorbeeld wordt geïllustreerd door het partnerschap met het Spotlight-initiatief, een EU/VN-initiatief dat een einde wil maken aan geweld tegen vrouwen en meisjes over de hele wereld. Voorts is de Raad ingenomen met de leidende rol die de EU en haar lidstaten spelen bij de ondersteuning van internationale initiatieven ter bevordering van de volledige uitoefening door vrouwen en meisjes van alle mensenrechten, gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen en meisjes, en vraagt om blijvende samenwerking en strategische partnerschappen met de VN, andere multilaterale organisaties en het maatschappelijk middenveld als cruciale partners van de EU in dit verband. De Raad herhaalt dat de EU zich sterk maakt voor de volledige uitvoering van Resolutie 1325 van de VNVR en haar vervolgresoluties. De Raad bevestigt zijn streven om vrouwen een grotere rol te doen spelen bij de preventie en oplossing van conflicten en bij vredesonderhandelingen, -bemiddeling en -opbouw, met name door de bevordering van het leiderschap van vrouwen en de ondersteuning van de rol van het maatschappelijk middenveld en vrouwenbasisorganisaties. De Raad verwijst naar en onderstreept de synergie met de strategische aanpak van de EU inzake vrouwen, vrede en veiligheid.

14. De Raad is ingenomen met de prominentere integratie van gendergelijkheid in de politieke standpunten van de EU en de dialogen van de EU met partnerlanden, en vraagt om een regelmatige opname van genderdimensies in acties en alle beleids- en politieke dialogen over andere belangrijke sectoren, zoals werkgelegenheid, handel, beheer van de overheidsfinanciën, hervorming van het openbaar bestuur, vervoer, energie, landbouw, milieu, onderwijs, gezondheidszorg, infrastructuur en ICT.
15. De Raad onderstreept het belang van een nauwe samenwerking met het maatschappelijk middenveld bij de uitvoering van het GAP II en meer in het algemeen bij het bereiken van de SDG's. In dat verband verzoekt de Raad de EDEO en de diensten van de Commissie hun samenwerking en overleg met maatschappelijke organisaties die werken aan gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen en meisjes, voort te zetten en te versterken. Dat moet gebeuren op alle niveaus bij de uitvoering van het GAP II, onder meer bij de genderanalyse, en tijdens de hele programmering en beleidscyclus. Er moet terdege rekening worden gehouden met de behoefte aan meer veiligheid en zekerheid voor vrouwenorganisaties en vrouwelijke mensenrechtenactivisten.
16. Tegelijkertijd herhaalt de Raad de noodzaak om mannen en jongens te betrekken bij het uitbannen van genderongelijkheden, hen meer bewust te maken van de gevolgen van genderongelijkheden en te bevorderen dat zij een actieve en betekenisvolle rol spelen bij het steunen van gedragsverandering, het aanpakken van discriminerende sociale normen en het bestrijden van genderstereotypen.
17. De Raad verzoekt de diensten van de Commissie, de EDEO en de lidstaten om systematisch gebruik te maken van genderanalyse, gendermainstreaming, naar geslacht uitgesplitste gegevens en gendergevoelige indicatoren in identificatie-, plannings-, uitvoerings-, monitorings- en evaluatieprocessen in het volledige externe optreden van de EU. Dit is een absolute voorwaarde voor de verwezenlijking van de gendertransformatieve aanpak in het externe optreden en de internationale samenwerking van de EU. Aandacht moet worden besteed aan zowel de financiële als de technische ondersteuning van partnerlanden bij de productie en het gebruik van genderstatistieken.

18. Rekening houdend met de doelstelling van het GAP II-verslag om op jaarbasis toezicht te houden op de uitvoering van het genderactieplan door alle EU-actoren, is de Raad ingenomen met het voornemen van de EDEO en de diensten van de Commissie om kwalitatieve gegevens op te nemen in de volgende rapportagefase. Deze analyse zou een eerste stap kunnen zijn op weg naar de door het GAP II zelf verzochte eindevaluatie van de uitvoering van het GAP II, die de basis zal vormen van de voortzetting ervan. De eindevaluatie en de aanbevelingen erin moeten een aantal doelstellingen van het GAP II omvatten, met name die in verband met de institutionele cultuuromslag en de economische empowerment van vrouwen. Bij de evaluatie moet ook een analyse worden gemaakt van de bijdrage van het GAP II tot SDG 5 en de Agenda 2030. Voorts spoort de Raad de EDEO en de diensten van de Commissie aan om te blijven zoeken naar een vereenvoudigd gebruiksvriendelijk mechanisme voor rapportage en vragenlijsten, en om communicatie en uitwisseling hierover te bevorderen.
-